



Araştırma Makalesi  
Research Article

Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi  
Yıl: 2020 Cilt-Sayı: 13(4) ss: 648-664

Academic Review of Economics and Administrative Sciences  
Year: 2020 Vol-Issue: 13(4) pp: 648-664

<http://dergipark.org.tr/tr/pub/ohuibf/>

ISSN: 2564-6931

DOI: 10.25287/ohuibf.702314

Geliş Tarihi / Received: 11.03.2020

Kabul Tarihi / Accepted: 22.06.2020

## 6360 SAYILI KANUNUN YÖNETSEL SONUÇLARINA BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİS ÜYELERİNİN YAKLAŞIMLARI: BALIKESİR ÖRNEĞİ

Şerif ÖNER<sup>1</sup>  
Sinem ŞAHNAGİL<sup>2</sup>

### Öz

Türk kamu yönetimini dönüştürmeye yönelik köklü reformlar içinde önemli yer tutan 6360 sayılı kanun, kamu hizmetlerinin sunumunda etkinlik ve verimliliği artırma, koordinasyon eksikliğini giderme, ölçek ekonomisinden faydalanma, ulaşım, çevre ve sanayileşmenin neden olduğu sorunları çözme gibi birçok amaçla uygulamaya geçirilmiştir. Kanunun gerekçesinde yeni modeli gerekli kılan hususlar iki eksen etrafında toplanmıştır. İlki yeni kamu yönetimi ilkelerine dayanan yerel yönetim anlayışını yerleştirmek iken diğeri, kaynakların daha etkin ve yerinden kullanımını sağlayacak, optimal ölçekte hizmet üretecek güçlü bir yerel yönetim yapılanmasının oluşturulmasıdır. Bu kapsamda büyükşehir belediyesi olma kriterleri değiştirilmiş, 14 olan büyükşehir belediye sayısı 30'a yükselmiştir. Balıkesir, 6360 sayılı kanunla büyükşehir statüsü elde eden iller arasında yer almaktadır.

Çalışmanın amacı, 6360 sayılı Kanun'un Balıkesir kapsamında hizmet sunumunu nasıl etkilediğini ve amaçlarına ne derece ulaştığını, Büyükşehirlerde yerel ölçekteki mevcut siyasal yaklaşımların tümünün yansıtıldığı karar mercii olarak görünen Büyükşehir Meclis Üyeleri açısından incelemektir. Bu kapsamda çalışmada yöntem olarak metin analizi ve alan araştırması yöntemleri kullanılmıştır. Alan araştırması için Balıkesir ili tercih edilmiş, büyükşehir meclis üyeleri üzerinde 5 demografik soru ve 37 önermeden oluşan bir anket çalışması uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, meclis üyelerinin 6360 sayılı düzenlemenin yerele yansımaları noktasında olumsuz bakış açısına sahip oldukları görülmüş, buna bağlı olarak etkin ve verimli bir hizmet anlayışının yerleşmesine katkı sağlamak amacıyla ortaya koydukları hususların altı çizilmiştir.

**Anahtar Kelimeler** : Yerel Yönetimler, 6360 sayılı Kanun, Büyükşehir Belediyesi, Balıkesir

**Jel Sınıflandırılması** : R0, H0, H1

<sup>1</sup> Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, serif.oner@balikesir.edu.tr, ORCID: 0000-0002-9446-7394

<sup>2</sup> Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, sinem.sahnagil@balikesir.edu.tr, ORCID: 0000-0003-0920-6948

# THE APPROACHES OF METROPOLITAN MUNICIPALITY COUNCILORS TO THE ADMINISTRATIVE RESULTS OF THE LAW NO. 6360: EXAMPLE OF BALIKESİR

## Abstract

*Law No 6360, which has an important place in radical reforms to transform Turkish public administration, has been implemented for many purposes such as increasing activity and efficiency in the provision of public services, eliminating the lack of coordination, benefiting from the economies of scale, solving problems caused by transportation, environment and industrialization. The issues requiring the new model in the justification of the law are gathered around two axes. The first one is to establish a local administration approach based on new public administration principles, while the other is to create a strong local government structure that will provide more efficient use of resources and produce services on an optimal scale. In this context, the criteria for being metropolitan municipality have been changed, the number of metropolitan municipalities, which is 14, has been increased to 30. It is one of the provinces that achieved metropolitan status with the law numbered 6360 in Balıkesir.*

*The aim of the study is to examine how the Law No. 6360 affects the service delivery within the scope of Balıkesir and to what extent it has achieved its objectives in terms of the members of the Metropolitan Council, who appear to be the decision-making body that reflects all the current political approaches in the metropolitan area. In this context, methods of text analysis and field research were used in the study. Balıkesir province was preferred for the field research, and a questionnaire study consisting of 5 demographic questions and 37 proposals was applied on the metropolitan council members. As a result of the research, it was seen that the members of the council had a negative view about the reflections of the 6360 regulation to the local, and the points they put forward in order to contribute to the establishment of an effective and efficient understanding of service were underlined.*

**Keywords** : Local Governments, Law No. 6360, Metropolitan Municipality, Balıkesir.

**Jel Classification** : R0, H0, H1.

## GİRİŞ

2012 yılında kabul edilen ve hükümlerinin büyük kısmı 2014 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”, yerel yönetim reformu kapsamında, yerel yönetimlerin yapısında önemli değişiklikler meydana getirmiş, Türk yerel yönetim tarihi açısından en etkili paradigma değişimini yaratmıştır.

6360 sayılı kanununa ilişkin öne çıkan özellikler sayılırken en dikkat çekici olanı kuşkusuz literatürdeki ayrıma göre (normal) belediye statüsünde olan ve 5393 sayılı Kanunla idare edilen 13, daha sonra Ordu İlinin dâhil edilmesiyle 14 İl Belediyesinin Büyükşehir Belediye statüsüne geçmiş olmasıdır. Söz konusu dönüşümü sağlayan 6360 sayılı kanununa ilişkin Tasarının gerekçesinde yer alan “mevcut yerel yönetim yapısı ile yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde sunulması olanağı kalmayan bazı illerde, bu hizmetlerin vatandaşlarımızın artan beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve kabiliyetle donatılmış, ideal ölçekte etkin hizmet sunma potansiyeline sahip yerel yönetimlerce sağlanması öngörülmekte ve bu doğrultuda düzenleme yapılmaktadır” (www.tbmm.gov.tr/21.09.2019) ifadesi bahse konu 13/14 il belediyesi için ciddi ve negatif bir arka plana yer vermektedir. Tasarı, Büyükşehir statüsüne geçirilecek olan il belediyelerini; “mevcut yerel yönetim yapısı ile yerel nitelikteki kamu hizmetlerinin etkin ve verimli şekilde sunulması olanağı kalmayan...” yerel yönetim birimleri olarak konumlandırmaktadır. Diğer bir deyişle Tasarı ile mevcut belediyeler eliyle yerel hizmetlerin etkin ve verimli sunulması olanağının bulunmadığı tespiti yapılmakta, “vatandaşlarımızın artan beklentilerini karşılayabilecek nitelik ve kabiliyetle donatılmış, ideal ölçekte etkin hizmet sunma potansiyeline sahip yerel yönetimlerce sağlanması...” önerisi getirilmektedir.

Gerekçenin ilgili yaklaşımı içinde kalarak bakıldığında, temelde söz konusu illerde öncelenen amacın yerel nitelikli hizmetlerin “*vatandaş odaklı*” (çalışmada kullanılacak ifade ile hemşehri odaklı) hale dönüştürülmesi ve bu bağlamda belediye yönetimlerinin yerel hizmetlere ilişkin artan nitelik ve beceri ile donatılmalarını sağlamak olduğu görülmektedir. Teknik anlamda yerel hizmetlerin hemşehri odaklı etkin ve verimli bir yönetsel yapı haline dönüşmesi için Tasarı ve 6360’ın sonuçları açısından bakıldığında öngörülenin ise ideal hizmet ölçeklendirmesinin yapılması olduğu görülmektedir. Tasarı ve 6360 söz konusu teknik ideali Büyükşehir ve İl Sınırlarını eşitleyerek oluşturduğu şişirilmiş ve/veya genişletilmiş yönetsel ölçek perspektifi ile bulmuştur. Ancak 6360 ile uygulanan “*yönetsel ölçek*” perspektifinin 5216 sayılı Kanun ile öncelikle İstanbul ve Kocaeli il ve büyükşehir yönetimi için (il sınırları ile büyükşehir sorumluluk sınırlarının eşitlenmesi) 2004’den itibaren uygulanmakta olduğunu hatırlatmak gerekir.

Bu noktada, 6360 sayılı Kanunun uygulanmaya başlandığı dönemden itibaren cevabı aranan soru: tasarı gerekçesinde net biçimde ortaya konulan ölçek perspektifinin yerel hizmetlerin sunumunu nasıl etkilediğidir. Bu kapsamda çalışmanın iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki, söz konusu düzenlemenin 6360 sayılı Kanunla kurulan Balıkesir Büyükşehir Belediyesinde nasıl cevap bulduğunun ortaya konulması iken diğeri, Balıkesir ölçeğinde elde edilen cevaplardan hareketle mevcut sorun/yaklaşım başlıklarını tespit ederek, bunlara yönelik olası çözüm yöntemlerinden oluşan proaktif bir 6360 resmi ortaya koymaktır.

Dolayısıyla çalışmanın birinci bölümünde 6360 sayılı Kanunun gerek kurumsal gerekse hemşehriler nezdinde yansımalarını ele alan çeşitli çalışmalara değinilerek literatür analizi gerçekleştirilmiş, Türkiye’de büyükşehir sürecinin yasal ve kurumsal değişimi incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde ise, çalışmanın amaçları ve kapsamı itibarıyla, öncelikle Balıkesir ili büyükşehirleşme süreci ve kurumsal yapısı hakkında bilgiler verilmiş, sonrasında ise Balıkesir Büyükşehir ölçeğinde 6360 sayılı kanunun hizmet sunumu üzerindeki etkilerinin ve uygulama sonuçlarının değerlendirilebilmesi açısından gerçekleştirilen alan araştırmasına yönelik bilgi ve bulgulara yer verilmiştir.

## I. GENEL OLARAK BÜYÜKŞEHİRLEŞME SÜRECİ VE 6360 SAYILI KANUN

Çalışmanın bu bölümünde 6360 sayılı Kanun’un uygulamaya geçirilmesi ile birlikte ortaya konulan akademik çalışmaların bir kısmını içeren literatür analizine yer verilerek, büyükşehirleşme sürecinin Türkiye’deki gelişimi genel hatları ile incelenecektir.

### I.I. Literatür Analizi

6360 sayılı kanunun kabul ve uygulanmaya başlamasından itibaren, diğer bir deyişle 2012 yılından günümüze kadar konu hakkında birçok akademik çalışma yapılmıştır. 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu değişikliğinin hemen sonrasında literatüre yansıyan oldukça önemli sayıdaki alan araştırması ile desteklenen çalışmalardan bazı örnekler şunlardır:

Karaarslan, (2012), “*Nasıl Bir Yerel Yönetim? 6360 Sayılı Kanun Üzerine Bir Değerlendirme*”; Gül, & Batman (2013), “*Dünya ve Türkiye Örneklerinde Metropolitan Alan Yönetim Modelleri ve 6360 Sayılı Yasa*”; Özer (2013). “*Yerel Yönetimler Reformunda Reform: 6360 Sayılı Kanun’un Düşündürdükleri*”; İzci, & Turan (2013), “*Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa İle Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler: Van Örneği*”; Ayten (2014). “*6360 Sayılı Yasa Uyarınca Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Yapısı Üzerine Bir Araştırma*”; Ürkmez, & Çelik (2016), “*6360 Sayılı Yasayla Mekânsal İlişki Sisteminin Kır-Kent İkileminde Yeniden Yapılanışı ve Yerel Yönetimler: Kayseri İli Örneği*”; Oktay (2016), “*6360 Sayılı Kanun’a Dayalı Büyükşehir Belediye Reformunu Anlama ve Anlamlandırma*”. Söz konusu çalışmalar genel anlamıyla kanunun, büyükşehir yönetimi ve sistemi çerçevesinde meydana getirdiği değişikliklere odaklanmış, söz konusu kanunun planlama temelinde işlev ve etkisi üzerinde incelemelerde bulunmuşlardır.

6360 Sayılı Kanunun uygulanması sırasında karşılaşılan kamuoyuna gerek yerel yöneticiler, gerekse hemşehriler ve ilgili sivil toplum kuruluşlarınca yansıtılan yapısal ve kurumsal sorunlar son dönemlerde yapılan akademik çalışmalarda kent ölçeğinde ve kanunun temel perspektifleri çerçevesinde araştırma konusu yapılmıştır. Aşağıda yer alan çalışmalardaki analiz ve sonuçların aslında 6360 sonrası ortaya çıkan dönemsel gelişmelere bağlı olarak ele alınması gerektiği düşünülmekle birlikte söz konusu bakış açısının irdelenmesi ayrı bir çalışmaya bırakılmıştır. Genel olarak 6360 düzenlemesini teorik bakışın yanında (alan araştırmaları ile ulaşılan) uygulamaya bağlı çıktıları açısından ele alan dönemsel çalışmalar ve bulguları şunlardır:

Sadioğlu, Dede, & Yüceyılmaz (2017), “*Yeni Büyükşehir Belediyesi Modelinde Belde Belediyelerin Sonu: Değirmendere Örneği*” adlı çalışma ile yerel yönetimler hakkında yapılan kritiklerin etkinlik, verimlilik, yerel kimlik ve aidiyet ile yerel demokrasinin farklı uçlara yerleştirilmesinin çeşitli sorunları ortaya çıkarmakta olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca büyükşehir oluşturma/dönüştürülme politikasının mekânsal ölçekteki nüfusun dikkatten kaçırılmasına neden olduğu, sadece büyükşehir iradesi ile alınan kararlarla vatandaşların iradesini yansıtmayan ve taleplerine cevap verme niteliğinden uzak uygulamaların ortaya çıktığı vurgulanmıştır. Görgün, & Yörür (2017), “*6360 Sayılı Büyükşehir Kanunu Sonrası Kırsal Alanları Yeniden Düşünmek-İzmir Örneği*” adlı çalışma ile özellikle hizmet alanının genişlemesi ve merkezileştirme sonucunda hizmete erişimin zorlaşması vurgulanmıştır. Bunun yanı sıra çalışmada, değişiklikte birlikte yetki alanı il sınırlarına genişleyen köylerin kentin bir mahallesi konumuna dönüştüğü ve bu durumdan en fazla etkilenen kırsal alanların özellikle belde belediyesi konumunda iken kapatılmaları üzerinde durulmuştur.

Biricikoğlu, & Yalnızoğlu (2018), “*6360 Sayılı Kanun’un Etkinlik-Verimlilik İle Hizmette Yerellik İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi: Kocaeli İlçesinde Yapılan Bir Araştırma*” adlı çalışmada ise mevcut yönetim işleyişi açısından yerel halkla doğrudan ilişki kuran ve hizmet sunan yönetim kademesinin ilçe belediyeleri olduğu vurgulanmıştır. Bu kademelerin yerel halkın talep ve beklentilerinden yakından haberdar olan unsurların başında gelmesine rağmen, 6360 kaynaklı mevcut uygulama çıktılarının hizmette yerellik ilkesi açısından ilçe yerel yönetimleri nezdinde olumsuzluklar içerdiği tespiti yapılan çalışmada özellikle ilçe belediyelerinin güçlendirilmesi gerekliliğini destekleyen sonuçlar ortaya konulmuştur. Ceyhan, & Tekkanat (2018), “*6360 Sayılı Kanun ve Ankara İline Etkileri*” adlı çalışma ile hizmet alanının genişlemesi Ankara ve Konya örnekleriyle de ele alınmıştır. Yeni büyükşehir kanunu ile Ankara büyükşehir belediyesinin mevcut görevlerinin artması ve hizmet sorumluluk alanının 3,8 kat büyümüş olması köy iken mahalle yönetimine dönüşen uzak yerleşim alanlarına merkez ile aynı standartlarda hizmet götürülmesi konusunda sorunların oluşabileceği yönünde akıllarda soru işareti bırakmakta olduğu savunulmuştur. Genç, Özerk, & Ülkü (2018), “*6360 Sayılı Kanunun Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: İncirliova Belediyesi Örneği*” adlı çalışma ile teknik anlamda 6360 ile gerçekleştirilen dönüşümün il ölçeği, nüfus miktarları ve hizmet sunumuna ilişkin alt yapı eksikleri tamamlanmadan uygulanmaya girmesinin bazı aksaklıkların yaşanmasına neden olduğu belirtilmiştir. Bu durumun, kanunun uygulanması açısından yerel halk nezdinde başarısızlık algısı yarattığı ifade edilen çalışmada, büyükşehir ile il sınırlarının eşitlenmesinin, büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki siyasi mücadeleyi arttırdığı ve bu durumun etkin hizmet sunumunu olumsuz etkilediği savunulmuştur. Çamdere, & Genç (2018), “*6360 Sayılı Kanunun Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Denizli Büyükşehir Belediyesi Örneği*”. Denizli ölçeğinde yapılan çalışmada, ilçe belediyelerinin sorumluluk alanının genişlemesi ve mekânsal engellerin artması sonucunda bazı belediyelerin lojistik-personel vb. sorunlar yaşadıkları ifade edilmiş, belediyelerin hizmet sağlama maliyetlerinin arttığı tespitine yer verilmiştir. Usta, Akman, & Kocaoğlu (2018), “*6360 Sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediye Sistemine Etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği*” adlı çalışmada ise 6360 değişikliğinin Konya Büyükşehir Belediyesi üzerinde önemli etkileri olduğu ve yerel hizmetleri sunma kapasitesinin gelişmesinin yanında etkin ve verimli hizmet hedefi açısından olumlu adımlar atıldığı belirtilmiştir. Yerel ölçekte gerçekleşen uygulama sırasında Büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasında koordinasyon açısından sorun bulunmadığı belirtilmiştir.

Savaş Yavuzçehre, & Keysan (2019), “*Yeni Büyükşehir Belediyesi Yapılanmasında Kent Merkezine Uzaklık İle Yerel Hizmetlerden Memnuniyet İlişkisi: Denizli Örneği*” adlı çalışmada, 6360 ile kurumsal ve altyapı şartları farklılıklar göstermekle birlikte beldelerin tümünün

kapatılmasının tek tipleştirme olarak nitelendirildiği ve beldelerin yeniden kurulması yönünde bir talebin varlığı ortaya konulmuştur. Hemşehrilerin hizmet alışkanlıkları ve yerel hizmet kültürünün 6360 sonrası uygulamalardan zarar gördüğü vurgulanmış, Denizli il sınırları ölçeğinde belediyece sunulan hizmetlerden memnuniyet düzeyinin il merkezinden uzaklaştıkça azalmakta olduğu belirtilmiştir. Ayrıca 6360 sayılı Kanun sonrası yüksek maliyetli ve hacimli hizmetlerin ön plana alınmasıyla mahalle yerleşimlerinin alışılmış gündelik ihtiyaçlarının geri planda bırakıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bulut, & Dönmez (2019), “6360 Sayılı Düzenlemeyle Oluşan Büyükşehir Modelinde Büyükşehir Belediyesi İle İlçe Belediyeleri Arasında Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Hatay İli Örneği” adlı çalışmada ise Büyükşehir Kanununda yetki tanımlamalarının açık bir biçimde yapılmaması dolayısıyla yerel hizmetlerin sunumunda büyükşehir ve ilçe belediyelerinin yetkileri arasındaki çatışma ve bunun uygulamaya olumsuz yansımaları belirtilmiştir. Özellikle Alt Yapı Koordinasyon Merkezinin işleyişinde sorunlar yaşamakta olduğu ayrıca ilçe belediyelerinin finansal kaynaklarının büyük oranda büyükşehirde aktarılmakta oluşunun hizmetin sunumuna ve kalitesine olumsuz etkisine yer verilmiş bu çerçevede 6360’da ilçe belediyeleri lehine değişikliğe gidilmesinin gerekli olduğu vurgulanmıştır.

6360 sayılı Büyükşehir düzenlemesinin Balıkesir Büyükşehir Belediyesinin kurumsal yapısı ve kent yaşamına etkileri konusunda ise çok sınırlı sayıda çalışma bulunmaktadır. Bunlardan biri Genç, & Daşçı (2016) tarafından yapılan “6360 Sayılı Kanunun Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” adlı çalışmadır. Kanuna yönelik uygulamaların il sınırlarındaki belediye yöneticileri tarafından değerlendirilmesi üzerine yoğunlaşan çalışma sonucunda öncelikle belediye hizmet alanlarının il ve ilçe mülki sınırlarına kadar genişlemesiyle vatandaşlara daha etkin hizmet verilebileceği değerlendirilmesine ulaşılmıştır. Bunun yanı sıra, ilçe merkezine çok uzak olan mahallelere hizmet sunmak zorunda kalan belediyenin hizmet etkinliğinde bir azalmanın olabileceği ve ulaşım faktörünün de devreye girdiğinde merkez belediyeleşmenin olumsuz etkisinden söz edilebileceği ifade edilmiştir. Tüzel kişiliği kaldırılan köyler için belediyenin desteğini almanın, maddi olarak olumlu bir durum olarak görülebildiği belirtilen çalışmada yeni mahalle statüsünün ilgili yerel halk nezdinde aidiyet sorunu oluşturduğu ve son olarak büyükşehir tümü ölçeğinde yerel hizmet sunumuna olumlu katkılar yapmak üzere “yerel hizmet ofislerinin” desteklendiği vurgulanmıştır. Bir diğer çalışma ise doktora tezinden üretilen bir makale olan Akyol, & Kara (2016) “Hizmet Ölçeği Artışı ve Kalite Algısı İlişkisi: Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Örneği” çalışmadır. Yerel nitelikli hizmetin sunum ölçeğinde meydana gelen artış ile ortaya konulan hizmetin kalitesi hakkında yerel halkın algısını belirlemek amacıyla tasarlanan çalışma için Balıkesir ilindeki 12 ilçeden 764 kişi ile anket yapılmıştır. Çalışmada, hemşehrilerin buldukları yerleşimin türüne göre (il/ilçe/belde/köy) sunulan yerel hizmetin kalitesine yönelik algıları arasında farklılık düzeyi ölçülmüş ve yaşanan yerin statüsüne göre hizmet kalitesi algısının farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, anketi cevaplayan kişilerin büyükşehir statüsüne geçilmesiyle (eski köy yeni mahalle) birlikte yerleşim alanlarında ilk defa altyapı hizmetlerine (kanalizasyon, yol, su, otobüs) eriştiklerini ve bunu olumlu karşıladıkları belirlenmiştir.

Başkaca herhangi bir akademik araştırmadan bağımsız olarak alan araştırması ile (yüz-yüze anket) gerçekleştirilen çalışmanın amacı, yukarıda bazı örnekleri verilen mevcut literatüre katkı yapmak/yapabilmektir. Çalışmada, 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir statüsü kazandıktan sonra yapılan 2014 ve 2019 yerel seçimleri sonucunda aynı parti tarafından (Ak Parti) yönetilmekte olan ve bu anlamda yönetsel sürekliliği olan Balıkesir Büyükşehir Meclis üyelerinin, uygulamasını gerçekleştirdikleri Büyükşehir Kanununun sahadaki yansımalarına ilişkin görüş, eleştiri ve önerileri belirlenmeye çalışılmıştır. Bu kapsamda literatürdeki diğer çalışmalara ek olarak bu çalışma ile alan araştırması sonucunda elde edilen bulguların (yine ve yeniden) günümüzde Büyükşehir ve Belediye mevzuatına ilişkin yapılacağı kamuoyuna yansıyan değişiklikler konusunda karar alıcılara, uygulayıcılara ve alanda çalışan akademisyenlere katkıda bulunulması ümit edilmektedir.

## I. II. Türkiye’de Büyükşehir Süreci: Yasal ve Kurumsal Değişim

Büyükşehir belediyesi, anakentlerde yaşanan hızlı nüfus artışı, yaygın, dağınık ve plansız gelişen yerleşim düzenlerinin ortaya çıkması sonucu, geleneksel yönetim modellerinin dışında

kalan ve ihtiyaçlara daha iyi cevap veren yönetim ve planlama yöntemleriyle yönetimin icra edilmesi amacıyla kurulan belediye türü olarak ifade edilmektedir (Bozkurt, Ergun, & Sezen, 2008: 49). Eryılmaz'a göre, kentleşme ve sanayileşmeye bağlı olarak büyük yerleşim yerlerinin yapıları hızla değişmiş ve sorunları aynı oranda artış göstermiştir. Bu noktada büyükşehir yapılanması, söz konusu yerleşim yerlerine özellikle örgütlenme açısından yeni bir sistem getirmiştir (Eryılmaz, 2012: 205). Toprak (2014: 311—314) “*Büyükkent Yönetimi*” olarak tanımladığı büyükşehir yönetimini sürdürülebilir çağdaş kent yönetimi olarak ifade etmiş, kentlerin sürekli büyüme içinde olduğunu ve bu durumun ihtisaslaşmaya ihtiyaç duyan bir alan yönetimini gerekli kıldığını belirtmiştir. Keleş (2012: 317—318) ise, “*Yerel yönetimlerin büyüklüklerine göre en uygun sınırların çizilmesi amacıyla ya da kentsel komünlerin bu toplulukları oluşturan insanların istençlerine bakılmaksızın özekselsel yönetim eliyle yasayla birleştirilmesi*” şeklinde ifade ettiği ve “*Anakent Yönetimi*” olarak tanımladığı sistemin günümüzde yansımalarının devam ettiğini belirtmiştir. Genç (2014) ise, büyükşehir sistemini kentsel gelişme açısından değerlendirmiş, sistemin çeşitli zorlukları barındırmakla birlikte planlamada bütünsellik sağladığı ve kentleşme sorunlarına çözüm bulma potansiyeli taşıdığını ifade etmiştir.

Kavramsal, kurumsal ve mekânsal ölçeklendirme açısından isimlendirmesi farklı olsa bile (büyük kent, metropol kent, anakent) Türkiye'nin büyükşehir olgusu ile tanışmasına temel teşkil eden kırılma noktaları ve ortaya çıkan sürecin ihtiyaçlarına cevap vermeye yönelik geliştirilen yasal ve kurumsal tedbirler bulunmaktadır. Kuşkusuz büyükşehir olgusunun birinci kırılma noktası 1950'lerden itibaren yaşanmaya başlayan kentleşme süreci ve bu sıkıntılı sürecin yansıması olarak başta İstanbul olmak üzere bazı şehirlere gerçekleşen yoğun nüfus birikmeleridir.

1980'li yıllarla birlikte tüm dünyadaki büyük yerleşim alanları için farklı bir yönetim modeli arayışına başlanması tesadüf değildir. Gerçekten de, çoğu yerde merkezîyetçi yaklaşımların yerel hizmetlerin sunulmasında farklı boyutlarda engellemelere neden olduğu görülmektedir. Bu darboğazın aşılması amacıyla, belde halkının yönetime daha geniş ve etkin olarak katılımının sağlanması, hizmet sunumunda etkinliğin ve verimliliğin artırılmasına yönelik yoğun çabalar başlatılmıştır. Büyükşehir olgusu Türkiye'nin gündemine gerçekte 1960'lı yıllarda girmiştir. Zira 2. Dünya Savaşı sonrasında Türkiye'de ve uluslararası ölçekte yaşanan sosyo-ekonomik değişimler beraberinde hızlı bir kentleşmeyi ortaya çıkarmıştır (Öner, 2006: 249).

Kentleşme ve kontrolsüz nüfus birikimlerinin adresi olan yerleşim alanları için ikinci kırılma noktası 1980 Askeri İhtilali sonrasında yaşan süreçtir. Milli Güvenlik Konseyinin 11.12.1980 tarih ve 34 nolu kararı ile “hızlı nüfus artışı ve kırsal kesimden kente göçler sonucunda büyükşehirlerin çevresinde kurulan belediyelerin, beldeye ve belde halkına ilişkin görevlerini iyi yapamadıkları” (Tortop, 1988: 173) gerekçesiyle büyükşehirlerdeki bazı yerel yönetim birimlerinin tüzel kişilikleri kaldırılmıştır. İlgili süreç içinde yaşanan ve büyükşehirlerle ilişkin üçüncü kırılma noktası ise; 04.12.1981 tarih ve 2561 sayılı “*Büyük Şehirlerin Yakın Çevresindeki Yerleşim Yerlerinin Ana Belediyelere Bağlanması Hakkında Kanun*” ile şehirlerin yakın çevrelerindeki yerleşim yerlerinin, merkez belediyeye bağlanması uygulamalarını kontrol altına almaya yönelik ölçütler getirilmiş olmasıdır. 2561 sayılı Kanunda, içme ve kullanma suyundan, enerji ve kanalizasyona, ulaşım toplu taşımadan imara kadar temel belediye hizmetlerinin birbiriyle uyumlu, yeterli ve verimli olarak karşılanması amacıyla yönelik olarak bir düzenlemeye gidilmiştir. Bu amaç doğrultusunda kanunda, son genel nüfus sayımı sonuçlarına göre belediye nüfusu 300.000'i aşan büyükşehirlerin çevresinde bulunan yerleşimlerin merkez belediyesine bağlanabilmesi öngörülmüştür (Öner, 2006: 251).

Büyükşehir yönetime giden üçüncü kırılma noktası, 1982 Anayasası'nın 127. maddesinde, “*Kanun büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir*” hükmünün yer almış olmasıdır. Anayasanın bu hükmüne istinaden merkezi idare nüfus yığılmalarının yaşandığı mekânsal yerleşim alanlarını “özel yönetim” getirebilme yetkisine haiz kılınmıştır. Süreç açısından dördüncü kırılma noktası olarak görülen düzenleme ise Anayasanın ilgili hükmüne istinaden 8 Mart 1984 tarihinde yürürlüğe giren 195 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile büyükşehir belediye yönetiminin düzenlenmiş olmasıdır. 195 sayılı KHK ile “*belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirler*” büyükşehir olarak tanımlanmış bu çerçevede 25 Mart 1984'de yapılan mahalli idareler seçiminden sonra ilgili KHK uyarınca İstanbul, Ankara ve İzmir'de büyükşehir belediye yönetimleri kurulmuştur.

Büyükşehir belediye yönetiminin hukuki statüsü, yerel hizmetlerin planlı etkin ve uyumlu bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere 27 Haziran 1984'de yayınlanan "3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun" sürecin beşinci kırılma noktasını oluşturmaktadır. Öte yandan 3030 sayılı Kanunla ilk kez "büyükşehir belediyesi" kavramı temel hukuki metinler içine girmiştir. Dönemsel açıdan ilk olmakla birlikte uygulama çıktıları açısından önemli tartışmaların odağında kalan 3030'da büyükşehir; "Belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirler" olarak tanımlanmış ve hukuken ilgili şehirlerde büyük şehrin adı ile bir "büyük şehir belediyesi" ve büyükşehirdeki ilçelerde ise ilçelerin adını taşıyan "ilçe belediyeleri" kurulması düzenlenmiştir. 3030'un bu hükmüne istinaden 1986 ve 2000 yılları arasında Kanun ve KHK yoluyla Adana, Bursa, Gaziantep, Kayseri, Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun, Adapazarı'nda büyükşehir belediye yönetimi kurulmuştur.

Kamuoyuna ve siyasetin gündemine ciddi eleştiriler şeklinde yansımış olmakla birlikte 3030 sayılı Kanunla gerçekleştirilen modelin Türkiye açısından önemli bir deneyim süreci olduğunu kaydetmek gerekir. Yirmi yıl boyunca uygulanan 3030 sayılı Kanun, 23 Temmuz 2004 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren altıncı kırılma noktası olarak sınıflandırılabilir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile yürürlükten kaldırılmıştır. 2004-2005 yılları arasında Türk yerel yönetim mevzuatı önemli değişimler geçirmiştir; İl özel idaresi, Belediye, Büyükşehir Belediyesi kanunları değiştirilmiş Mahalli idare birliklerine ilişkin kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Aslında bu dönem Türk yerel yönetim modeli açısından kritik bir öneme sahiptir. İlgili tarih aralığında sürecin temel belirleyici unsurları arasında Adalet ve Kalkınma Partisi'nin iktidara gelmesi, Avrupa Birliği ile ilişkilerin ivme kazanması gibi gelişmeler yer almıştır. Ayrıca bu dönemde hazırlanan Kamu Yönetimi Temel Kanun Tasarısında ülkemizdeki kamu yönetiminin işleyişine ve yerel yönetim modeline ilişkin öngörüler yer almış ancak ilgili tasarı kanunlaşmamıştır.

5216 sayılı Kanun'da Büyükşehir Belediyesi; "en az üç ilçe veya ilk kademe belediyesini kapsayan, bu belediyeler arasında koordinasyonu sağlayan; kanunlarla verilen görev ve sorumlulukları yerine getiren, yetkileri kullanan; idarî ve malî özerkliğe sahip ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişisi" olarak tanımlanmıştır. Büyükşehir statüsüne ilişkin temel kriterler olarak, O yerleşim alanının il merkezi olması; En az üç ilçe veya üç ilçe kademe belediyesini kapsamaması; Belediye sınırları içindeki ve bu sınırlara en fazla 10.000 metre uzaklıktaki yerleşim birimlerinin son nüfus sayımına göre 750.000 den fazla olması ve Kanuni bir düzenleme olması belirlenmiştir. Ancak tek başına bu kriterler yeterli görülmemiş ve Büyükşehir Belediyesi statüsüne geçmek için ayrıca bu statüye geçecek olan yerleşim alanının, fizikî yerleşim durumları ve ekonomik gelişmişlik düzeyleri de dikkate alınmıştır.

Çalışmanın temel odak noktasını oluşturan ve büyükşehirleşme sürecine ilişkin sınıflandırmada yedinci kırılma noktasını teşkil eden değişim 6360 sayılı Kanunla gerçekleşmiştir. Özellikle büyükşehir nüfusunda meydana gelen sayısal artışı ve ortaya çıkan sorunların aşılmasına yönelik olarak ilk akla gelen yöntem olarak 2012 yılında Büyükşehir reformu gerçekleştirilmiş ve 6360 sayılı "Onüç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" (06.12.2012) yürürlüğe girmiştir. 6360 ile toplam nüfusu 750.000'den fazla olan il yönetimlerinin belediye statülerinin büyükşehir olarak güncellenmesiyle 13 ilde daha büyükşehir belediyesi kurulmuştur: Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van. Daha sonra müstakil bir düzenleme olan 6447 sayılı kanunla (22.03.2013) Ordu ilinde büyükşehir belediyesi kurulmuş ve bugün itibarıyla ülkemizdeki büyükşehir belediyesi sayısı 30'a çıkmıştır.

6360 ve 6447 sayılı düzenlemeler ile gerçekleşen temel kurumsal ve yönetsel değişimler şunlardır: Büyükşehir belediyelerinin sınırları, il mülki sınırlar haline dönüşmüştür; 30 İl özel idaresi, 16.082'i Köy tüzel kişiliği, 1591 Belde belediyesi ile Büyükşehirlerdeki Bucak teşkilatları kapatılmıştır. Ülke nüfusunun %76.5'i (56.525.820 kişi) büyükşehir sınırlarında yaşamaya başlamış ve ülke topraklarının %51.5'i (401.447 km<sup>2</sup>) büyükşehir alanı haline dönüşmüştür. Büyükşehirlerde 28 yeni ilçe belediyesi kurulmasıyla toplam sayı 171'e çıkmıştır. Büyükşehir sınırları içerisinde köyler mahalle statüsü ile ilgili ilçe belediyelerine bağlanmıştır. Mahalle kurulabilmesi için en az 500 kişinin ikamet etme şartı getirilmiş (Tandircioğlu, & Öner, 2014:

254—255), 1977 olan belde belediye sayısı 393'e, 81 olan il özel idaresi sayısı 51'e, nihayetinde toplam belediye sayısı 2950'den 1393'e ve köy sayısı 34.339'dan 18.288'e düşürülmüştür (Genç, & Daşçı, 2016: 179). Öte yandan TÜİK'in Şubat 2020 verilerine göre Türkiye'de 2018 yılında %92,3 olan il ve ilçe merkezlerinde yaşayanların oranı 2019 yılında %92,8 olurken belde ve köylerde yaşayanların oranı %7,7'den %7,2'ye düşmüştür (tuik.gov.tr, 2020). Bu son veri Türkiye'de kentleşmenin hızlı şekilde devam ettiğini göstermekte, büyükşehir yönetimlerinin artan hizmet yüküne işaret etmektedir.

## II. 6360 SAYILI BÜYÜKŞEHİR DÜZENLEMESİNİN BALIKESİR'DE YERELE YANSIMASI: MECLİS ÜYELERİNİN BAKIŞ AÇISI ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Türkiye'deki büyükşehirleşme sürecine yönelik önemli adımlardan birini teşkil eden 6360 sayılı kanunun uygulama çıktılarının ve sahadaki yansımalarının belirlenmesinin, devam edecek gibi görünen büyükşehirleşme sürecine yönelik katkı sağlaması beklenmektedir. Gerek literatüre, gerek siyasal karar alıcılara ve gerekse uygulayıcılara perspektif katmak ve kanunun sahadaki uygulayıcıları olan kesimlerin yaklaşımlarını yansıtmak amacıyla Balıkesir Büyükşehir Meclisinde gerçekleştirilen alan araştırmasının sonuçları ve kentsel alan ölçeğine ilişkin temel bilgiler çalışmanın bu kısmında ele alınacaktır.

### II. I. Balıkesir İli Büyükşehirleşme Süreci ve Kurumsal Yapı

Balıkesir ili, sahip olduğu verimli topraklar, uygun iklim koşulları, Marmara ve Ege denizlerine kıyısı bulunması bakımından coğrafi açıdan batı Anadolu bölgesi, tarih boyunca çok sayıda farklı uygarlığa ev sahipliği yapmıştır.

1071 Malazgirt Savaşı sonrasında büyük bir Türkmen grubu ile Balıkesir ve çevresine gelen Karesi (Kara İsa) Bey, 1296 yılında bağımsızlığını ilan ederek Karesi Beyliği'ni kurmuştur. Bu tarihten sonra Balıkesir ve çevresini oluşturan bölge Anadolu Selçuklu Devleti'nin nüfuzlu komutanlarından olarak bilinen Karesi Bey'in ismiyle anılmaya başlamıştır. 1816'ya kadar Karesi sancağı Anadolu Eyaletine bağlı kalmıştır. Osmanlı Devleti tarafından 1864'te yayınlanan "*Teşkil-i Vilayet Kanunu*" ile Balıkesir sancak olarak Hüdavendigâr vilayetine bağlanmış, 1909-1922 tarihleri arasında müstakil liva haline getirilmiştir. 1923 yılında bütün sancakların il statüsüne dönüştürülmesiyle Karesi ili kurulmuştur (www.karesi.bel.tr., 22.12.2019).

Cumhuriyetin ilan edilmesinden sonra TBMM tarafından 1926'da alınan; hanedanlara ait vilayet adlarının değiştirilmesi kararı uyarınca Karesi ismi Balıkesir olarak değiştirilmiştir (BBB Stratejik Planı, 2019). Belediye arşivi ve özel belgelere istinaden Balıkesir ilinde Belediye teşkilatının ilk kuruluş tarihi 1864 tarihli Vilayetler Nizamnamesi olduğu görülmektedir (www.balikesir.bel.tr., 22.12.2019).

### II. II. Balıkesir İl, İlçe ve Büyükşehir Yapılanması

Balıkesir il belediyesi 6 Aralık 2012 tarihinde yayınlanan 6360 sayılı Kanun ile Büyükşehir Belediyesi statüsüne kavuşmuş ve il mülki sınırları Büyükşehir Belediyesi sınırlarına dâhil edilmiştir. 14.299 km<sup>2</sup> yüzölçümü, 20 ilçesi ve 1130 mahalleye sahip olan İlin 2019 TÜİK verilerine göre toplam nüfusu 1.228.620 nüfus yoğunluğu ise %85,9'dur (Tablo1). Toplam nüfus bakımından Balıkesir Marmara Bölgesindeki iller içinde İstanbul (15.519.267) ve Bursa'nın (3.056.120) ardından üçüncü sırada yer almaktadır.



**Tablo 1: Balıkesir İlçe Nüfusları Yüzölçümü ve Mahalle**

İlçe Adı	Nüfus *	** Yüzölçümü	e *** Mahall
Altıeylül (6360 ile kuruldu)	181 286	927 km <sup>2</sup>	94
Karesi (6360 ile kuruldu)	183 084	742 km <sup>2</sup>	70
Ayvalık	70 720	265 km <sup>2</sup>	34
Balya	12 932	936 km <sup>2</sup>	46
Bandırma	156 787	592 km <sup>2</sup>	54
Bigadiç	49 926	1.028 km <sup>2</sup>	80
Burhaniye	60 490	280 km <sup>2</sup>	38
Dursunbey	35 122	1,948 km <sup>2</sup>	111
Edremit	155 837	731 km <sup>2</sup>	47
Erdek	32 120	333 km <sup>2</sup>	28
Gömeç	14 175	223 km <sup>2</sup>	13
Gönen	74 183	1.118 km <sup>2</sup>	101
Havran	27 857	543 km <sup>2</sup>	34
İvrindi	32 492	761 km <sup>2</sup>	69
Kepsut	23 142	908 km <sup>2</sup>	69
Manyas	18 936	593 km <sup>2</sup>	50
Marmara	9 730	154 km <sup>2</sup>	14
Savaştepe	17 844	409 km <sup>2</sup>	50
Sındırgı	33 253	1 378 km <sup>2</sup>	74
Susurluk	38 704	645 km <sup>2</sup>	54
Balıkesir: Mülki ve Büyükşehir Sınırı (Toplam)	1 228 620	14 299 km <sup>2</sup>	1130

**Kaynak:** \*Nüfus: (2019 verileri) <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Erişim Tarihi: 25.01.2020.

\*\*Yüzölçümü: <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65836/fiziki-ozellikler.html>, Erişim Tarihi: 17.02.2020

\*\*\*Mahalle: Balıkesir Valiliği, İdare ve Denetim Müdürlüğü Verileri, 2019.

Balıkesir İli Mülki İdare ve Yerel Yönetim yapılanması 6360 sayılı Kanundan etkilenmiştir. Buna göre 6360 öncesi Mülki idare ve Belediyesi bulunan 18 İlçenin yanı sıra 34 Belde belediyesi ve 892 Köyden oluşan Balıkesir İlinde 6360 ile Altıeylül ve Karesi ilçeleri ilk kez kurulmuş böylelikle büyükşehir sınırları içinde 20 ilçeye ulaşılmıştır. İl ölçeğinde Büyükşehir modelinin kurumsallaştırılması ile İl sınırları içinde Balıkesir Büyükşehir Belediyesi adı ile 1 tane Büyükşehir Belediyesi ve İlçe adları ile oluşturulan 20 Büyükşehir İlçe Belediyesi statüsüne sahip yerel yönetim birimi bulunmaktadır. 6360 sayılı Kanunla Merkezde Altıeylül ve Karesi adında iki yeni ilçe kurulmuştur. Kanunun 1 ve 2 Sayılı Listelerinde bu belediyelere bağlanan belde belediyeleri, mahalle ve köyler belirlenmiştir. Yeni kurulan Altıeylül Belediyesine 13 Mahalle (bunlar hâlihazırda merkeze bağlı mahalle statüsünde idiler); 1 Belde Belediyesi (Pamukçu) ve 80 Köy statüsüne sahip yerleşim yeri “Mahalle” olarak bağlanmıştır. Yine yeni kurulan Karesi Belediyesine ise; 27 Mahalle (bunlar hâlihazırda merkeze bağlı mahalle statüsünde idiler), 2 Belde Belediyesi (Şamlı ve Kocaavşar) ve 40 Köy statüsüne sahip yerleşim yeri “Mahalle” olarak katılmıştır. 6360 sayılı Kanun çerçevesinde Balıkesir İl sınırları içinde toplam 892 Köy yerleşimi ile 34 Belde Belediyesi kapatılmış ve ilgili ilçelere mahalle statüsü ile dâhil edilmişlerdir (Tablo 2). 2020 Mart ayı itibariyle Balıkesir Mülki ve Büyükşehir ortak sınırı içinde 1 Büyükşehir belediyesi, 20 Büyükşehir ilçe belediyesi ve 1130 mahalle bulunmaktadır.

**Tablo 2: Kapatılan Belde Belediyesi ve Köyler**

İlçe Adı	Kapatılan Belde	Kapatılan Köy (sayı)
Altıeylül (6360 ile kuruldu)	Pamukçu (merkez)	120 (İl merkezi)
Karesi (6360 ile kuruldu)	Şamlı (merkez), Kocaavşar (merkez)	
Ayvalık	Altınova, Küçükköy	16
Balya	Şifa (İlca)	43
Bandırma	Edincik, Aksakal	32
Bigadiç	İskele	69
Burhaniye	Pelitköy	25
Dursunbey	-	102
Edremit	Akçay, Altınoluk, Güre, Kadıköy, Zeytinli	20
Erdek	Ocaklar, Karşıyaka	20
Gömeç	Karaağaç	9

Gönen	Sarıköy	89
Havran	Büyükdere	26
İvrindi	Büyükyenice, Gökçeyazı, Kayapa, Korucu	59
Kepsut	-	63
Manyas	Salur, Kızıksa	43
Marmara	Avşar, Saraylar	4
Savaştepe	Sarıbeyler	44
Sındırgı	Gölcük, Yaylabayır, Yüreğil	64
Susurluk	Göbel, Karapürçek	44
Balıkesir (Mülki ve Büyükşehir sınırı)	34	892

**Kaynak:** Balıkesir Valiliği, İdare ve Denetim Müdürlüğü Verileri, 2019.

31 Mart 2019 tarihinde yapılan Büyükşehir Belediye Başkanlığı seçimlerine 9 siyasi parti ve 1 Bağımsız aday katılmıştır. Kayıtlı 942.088 seçmenin bulunduğu Balıkesir’de seçimlerde 3.375 sandıkta toplam 817.225 kişi oy kullanmış ve seçimlere katılım oranı %86.75 olarak gerçekleşmiştir (<https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>, 22.05.2019). İl genelinde Büyükşehir Belediye Başkanlığını %47.7’lik oy oranı ile Ak Parti adayı kazanmıştır. Aşağıdaki tabloda ilçe bazında belediye başkanlığı seçimini kazanan siyasi parti ve belediyelerin meclis üye sayıları yer almaktadır (Tablo 3).

**Tablo 3: Balıkesir 31 Mart 2019 Mahalli İdareler Seçim Sonuçları**

İlçe Adı	Seçimi Kazanan Siyasi Parti ve Oy Sayısı *	Meclis Üye Sayısı **
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	Ak Parti - 374.928 (%47.7)	93
Altıeylül (6360 ile kuruldu)	Ak Parti - 59.462 (%54.7)	31
Karesi (6360 ile kuruldu)	Ak Parti - 59.775 (%52.2)	31
Ayvalık	Demokrat Parti - 17.525 (%39.7)	25
Balya	CHP - 4976 (%50.7)	11
Bandırma	CHP - 55481 (%58.4)	31
Bigadiç	Ak Parti - 17.151 (%50.7)	15
Burhaniye	CHP - 19.358 (%53.4)	25
Dursunbey	Ak Parti - 17.048 (%67.9)	15
Edremit	CHP - 44.584 (%45.7)	31
Erdek	CHP - 11.482 (%52)	15
Gömeç	CHP - 4.828 (%54.1)	11
Gönen	CHP - 26.735 (%55.4)	25
Havran	Ak Parti - 9.653 (%51.6)	15
İvrindi	Ak Parti - 13.315 (%54.2)	15
Kepsut	Ak Parti - 9.235 (%58.8)	15
Manyas	CHP - 6.897 (%51.2)	11
Marmara	Ak Parti - 3.531 (%56.6)	9
Savaştepe	Ak Parti - 6.581 (%52.6)	11
Sındırgı	Ak Parti - 12.789 (%50.3)	15
Susurluk	İyi Parti - 14.231 (%54.6)	15

**Kaynak:** \* YSK, <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu>, Erişim Tarihi: 22.05.2019.

\*\* Belediye meclislerinin web sayfalarından derlenmiş ve 2972 sayılı Kanuna göre doğrulanmıştır.

## II. III. Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclisi Anketi Sonuçları

Çalışmanın bu bölümünde, çalışma kapsamında Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclisi üyeleri üzerinde gerçekleştirilen alan araştırmasının amacı, evreni, örnekleme ve yöntemi gibi noktalarda bilgi verilerek, alan araştırması sonucunda elde edilen bulguların değerlendirilmesi yapılacaktır.

### a. Araştırmanın amacı

Araştırmanın amacı, 6360 sayılı kanun ile birlikte büyükşehir statüsü kazanan Balıkesir ilinde söz konusu kanunun hizmet sunumuna olan etkilerinin değerlendirilmesi, yaşanan güçlüklerin tespit edilmesi, hizmet sunumunda aksamalara yol açıp açmadığının analizini gerçekleştirmektir. Bunun yanı sıra, genel anlamda kanunun gerekçesinde de belirtilen faydaların ortaya çıkıp çıkmadığının sorgulanması ve Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Meclis üyeleri

tarafından nasıl değerlendirildiğinin ortaya konulması çalışmanın bir diğer amacının oluşturmaktadır.

#### b. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın evrenini, 6360 sayılı kanun ile büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşan illerle birlikte toplamda 30 büyükşehir belediyesi oluşturmaktayken, araştırmanın örneklemini Balıkesir ili oluşturmaktadır. Bu kapsamda anket çalışması, Balıkesir hizmet sınırının tamamına yönelik temsil yeteneğine sahip olan Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclisi'nde yer alan üyeler üzerinde gerçekleştirilmiştir. Toplam 93 üyeden oluşan Meclis'te araştırma kapsamında 65 üyeye ulaşılmış, söz konusu örneklemin yaklaşık %70'ine ulaşılarak yeterli örneklem sayısı sağlanmıştır.

#### c. Araştırmanın yöntemi

Araştırma tanımlayıcı istatistik modeli üzerine şekillendirilmiş, elde edilen verilerin değerlendirilmesinde veriler arasında kavramsal sonuçlara ve anlamlı bağlantılara ulaşmayı hedefleyen "içerik analizi" yöntemi tercih edilmiştir. Bunun yanı sıra araştırmada veri toplamak amacıyla anket yöntemi kullanılmış, araştırmanın örneklemini oluşturan Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Meclis üyelerine sosyo-demografik özelliklerini ortaya koyabilecekleri 7 adet soru ve araştırmanın amaçlarına uygun olarak hazırlanmış 37 önermeden oluşan bir anket formu kullanılmıştır.<sup>3</sup>

Araştırma kapsamında önermelerin değerlendirilmesinde "5'li Likert" ölçeği kullanılmış, elde edilen veriler frekans, yüzde, birikimli yüzde, güvenilirlik analizi tekniklerinden yararlanılarak SPSS versiyon 22.0'dan yararlanılarak analiz edilmiştir.

#### d. Araştırmanın güvenilirlik ve geçerlilik analizi

Çalışma kapsamında uygulanan anketlerin, Cronbach's Alpha Katsayısı Yöntemi ile belirlenen güvenilirlik oranı 0,782 olarak gerçekleşmiştir. Ölçek güvenilirliğinin alfa katsayısına göre yorumlanmasında, 0,60-0,80 arası değerlerin "oldukça güvenilir" aralıkta kabul edildiği hatırlandığında (Kalaycı, 2014: 405), çalışma kapsamında uygulanan anket çalışmasının oldukça güvenilir aralıkta yer aldığı görülmektedir.

#### e. Balıkesir Büyükşehir Belediye Meclis Üyelerine yönelik alan araştırmasına ilişkin bilgiler ve sonuçların değerlendirilmesi

Araştırmaya katılan üyelerin demografik bilgileri incelendiğinde, üyelerin %90,8'inin erkeklerden oluştuğu görülmektedir. Yerel siyasetin en önemli aktörlerinden ve yürütücü mekanizmalarından birisini oluşturan belediye çatısı altında temsil yeteneğine sahip kadın sayısındaki eksiklik, günümüzde hala kadınların toplumsal yaşam alanlarını sınırlayan cinsiyete dayalı iş bölümünün, siyaseti toplum nezdinde erkek işi olarak nitelendirerek, politikayı kadınlar için yabancı bir alan kategorisine soktuğunu göstermektedir (Şahnagil, 2018: 278).

Araştırmaya katılan üyelerin yaş aralığı incelendiğinde ise ağırlıklı yüzdelerin 40-50 ve 51-61 yaş aralıklarında toplandığı görülmektedir. Bu durum, belediye meclisinin daha çok orta ve üst yaş grubuna mensup, dolayısıyla yeterli bilgi ve tecrübe birikimine sahip üyelerden oluştuğu izlenimi vermektedir.

**Tablo 4: Araştırmaya Katılan Meclis Üyelerinin Demografik Özellikleri**

	Değişken	Sayı	Oran
Cinsiyet	Kadın	6	9,2
	Erkek	59	90,8
Yaş	18-28	1	1,5
	29-39	9	13,8
	40-50	23	35,4
	51-61	24	36,9
	62 ve üzeri	8	12,3
Eğitim	İlköğretim	2	3,1
	Lise	11	16,9

<sup>3</sup> Anket formunun hazırlanmasında Çamdere ve Genç'in 2018 yılında gerçekleştirdikleri "6360 Sayılı Kanunun Kamu Hizmetlerinin Sunumuna Etkisi: Denizli Büyükşehir Belediyesi Örneği" adlı çalışmadan yararlanılmıştır.

	Önlisans	11	16,9
	Lisans	35	53,8
	Lisansüstü	6	9,2
<b>Gelir Durumu</b>	0-1500	0	0
	1501-2000	1	1,5
	2001-2500	1	1,5
	2501-3000	3	4,6
	3001 ve üstü	60	92,3
<b>İkamet süresi</b>	0-5 yıl	0	0
	6-10 yıl	2	3,1
	11-15 yıl	4	6,2
	16-20 yıl	8	12,3
	21 yıl ve üstü	51	78,5
<b>İlçe Temsili</b>	Altıeylül	6	9,2
	Ayvalık	5	7,7
	Bandırma	5	7,7
	Bigadiç	3	4,6
	Burhaniye	4	6,2
	Dursunbey	3	4,6
	Edremit	8	12,3
	Erdek	3	4,6
	Gömeç	1	1,5
	Gönen	5	7,7
	İvrindi	3	4,6
	Karesi	2	3,1
	Kepsut	3	4,6
	Manyas	3	4,6
	Marmara	2	3,1
	Savaştepe	3	4,6
	Sındırgı	2	3,1
Susurluk	4	6,2	
<b>Siyasi Parti</b>	Ak Parti	31	47,7
	CHP	18	27,7
	MHP	1	1,5
	İyi Parti	14	21,5
	Demokrat Parti	1	1,5
	<b>Toplam</b>	<b>65</b>	<b>100,0</b>

Araştırma kapsamında uygulanan anketin önermeler kısmına yönelik yüzdeler ise şu şekilde gerçekleşmektedir:

**Tablo 5: Anket Sonuçlarının İncelenmesi**

Önermeler	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Büyükşehir statüsüne geçilmesi altyapı planlamasında bütünlüğü sağlamaktadır	21,5	13,8	10,8	27,7	26,2
Büyükşehir belediyesi sınırlarının il sınırlarına kadar genişlemiş olması vatandaşa daha etkin hizmet sunulması açısından olumlu bir gelişmedir	18,5	21,5	7,7	32,3	20,0
Büyükşehir belediyesi (il sınırlarındaki köylerin/beldelerin mahalleye dönüştürülmesi uygundur	30,8	20,0	13,8	16,9	18,5
Büyükşehir statüsüne geçilmesi imar ve planlama bütünlüğü sağlamaktadır	10,8	20,0	10,8	36,9	21,5
Büyükşehir düzenlemesiyle ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sorunları artmıştır	12,3	27,7	9,2	33,8	16,9
İlçelerde büyükşehir belediyelerinin yerel hizmet ofisleri açılmalıdır	9,2	6,2	9,2	38,5	36,9
Genel bütçeden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan paylar yeniden düzenlenmelidir	0	3,1	10,8	29,2	56,9
Büyükşehir statüsü yönetici-vatandaş ilişkilerini güçlendirmiştir	13,8	20,0	23,1	30,8	12,3
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlılığı artmıştır	3,1	3,1	3,1	40,0	50,8
Büyükşehir düzenlemesine geçtikten sonra ilçe halkının yerel kamu hizmetlerine ulaşımı kolaylaşmıştır	16,9	27,7	16,9	29,2	9,2
Büyükşehir düzenlemesine geçtikten sonra ilçelerde sunulan yerel hizmetlerin verimliliği artmıştır	13,8	26,2	16,9	26,2	16,9
Mevcut Büyükşehir düzenlemesi yerelde merkezileştirilmiştir	0	7,7	18,5	44,6	29,2
Büyükşehir statüsüne geçilmesi ulaşım planlamasında bütünlüğü sağlamıştır	9,2	15,4	7,7	55,4	12,3
Köyden dönen mahallelerde ulaşım alakaı sorunlar yaşanmaktadır	6,2	12,3	10,8	43,1	27,7

Büyükşehir düzenlemesi yerelleşmeyi artırmıştır	13,8	26,2	18,5	30,8	10,8
Büyükşehir yönetimine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil imkânı azalmıştır	7,7	29,2	10,8	35,4	16,9
Büyükşehir belediyesi ile imar yetkilerinin bölüşümünde ve uygulanmasında sorunlar yaşanmaktadır	4,6	21,5	15,4	35,4	23,1
Köylerin mahalleye dönüştürülmesi hizmet etkinliğini azaltmıştır	10,8	27,7	12,3	36,9	12,3
Köylerin mahalleye dönüştürülmesi tarım ve hayvancılık faaliyetlerini olumsuz etkilemiştir	10,8	24,6	7,7	35,4	21,5
Büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasındaki siyasi çekişmeler ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir	6,2	27,7	9,2	36,9	20,0
Büyükşehir belediye modeli öncesine geri dönmelidir	23,1	24,6	13,8	13,8	24,6
Belde belediyelerine tüzel kişiliği geri verilmelidir	20,0	15,4	16,9	20,0	27,7
Köylere tüzel kişiliği geri verilmelidir	12,3	20,0	15,4	23,1	29,2
Büyükşehir düzenlemesi sonrasında halkın altyapı konusundaki şikâyetleri artmıştır	15,4	23,1	12,3	32,3	16,9
Büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçemizde ulaşım şikâyetleri artmıştır	13,8	27,7	7,7	30,8	20,0
Büyükşehir düzenlemesiyle büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında koordinasyon sorunları yaşanmaktadır	7,7	23,1	12,3	41,5	15,4
Büyükşehir düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir	16,9	32,3	10,8	23,1	16,9
Eski köylere/yeni mahallelere hizmet götürme konusunda personel açısından sorunlar yaşanmaktadır	4,6	20,0	10,8	50,8	13,8
Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olması hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir	4,6	20,0	12,3	43,1	20,0
Eski köyler/yeni mahallelerin ilçe merkezi ile arasında coğrafi engeller hizmet sunumunu olumsuz etkilemektedir	4,6	21,5	10,8	44,6	18,5
Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köylerde yaşayanlarda aidiyet sorunu bulunmaktadır	6,2	23,1	13,8	36,9	20,0
Büyükşehir statüsüne geçilmesi yazışmaları/bürokrasiyi artırmıştır	4,6	24,6	15,4	43,1	12,3
Belediyemizin sorumluluk sahasının genişlemesi hizmet sunumunda aksamalara neden olmaktadır	4,6	21,5	10,8	43,1	20,0
Büyükşehir statüsüne geçilmesi hizmet maliyetlerini azaltmıştır	12,3	33,8	20,0	21,5	12,3
Yeni mahallelere hizmet götürme konusunda teknik ekipman, araç-gereç sorunu yaşanmaktadır	4,6	16,9	13,8	49,2	15,4
Büyükşehir belediyesi düzenlemesiyle belediyelerle mülki idareler arasında görev ve yetki çatışmaları yaşanmaktadır	9,2	29,2	16,9	32,3	12,3
Büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçemizde imar düzenlemeleri konusundaki şikâyetler artmıştır	7,7	33,8	15,4	27,7	15,4

Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Meclis Üyeleri'nin 6360 sayılı kanuna ilişkin değerlendirmelerinin ölçüldüğü anketten elde edilen sonuçlara göre, araştırmaya katılan meclis üyeleri genel anlamıyla söz konusu yasal düzenlemenin yerele yansıyan olumsuz etkileri üzerinde durmuşlardır. Öncelikle, düzenleme içerisinde yer alan ve idari teşkilat yapısı açısından önemli bir değişikliğe ön ayak olan il sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin mahalleye dönüştürülmesi, üyeler tarafından desteklenmeyen temel önermelerden birisini oluşturmaktadır. Köy ve belde belediyelerinin mahalleye dönüştürülmesini uygun bulmayan üyeler, söz konusu birimlere tüzel kişiliklerinin geri verilmesi gerekliliğinin altını çizmişlerdir. Özellikle köylerin mahalleye dönüştürülmesiyle hizmet etkinliğinin azaldığını, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin olumsuz etkilendiğini ifade eden üyeler, ulaşım alanında da çeşitli sorunların yaşandığını belirtmişlerdir.

Eski köylerin diğer bir deyişle yeni mahallelerin ilçe merkezine uzak olmalarının ve sahip oldukları çeşitli coğrafi engellerin hizmet sunumunu olumsuz etkilediği görüşüne destek veren üyeler, bu bölgelerde ayrıca hizmet sunacak olan personel ve araç-gereç açısından da sorunlar yaşandığını ifade etmişlerdir. Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köy halkının yaşadığı aidiyet eksikliği ise yine üyeler tarafından desteklenen önermeler arasında yer almaktadır.

Meclis üyeleri tarafından desteklenen bir başka önerme ise 6360 sayılı kanun ile sorumluluk alanı genişleyen belediyenin hizmet sunumunda aksamalar yaşadığına dair önermedir. Ayrıca, büyükşehir düzenlemesi sonrasında ilçelerinde ulaşım ve altyapı konusunda memnuniyetsizliklerin arttığını söyleyen meclis üyeleri, düzenlemenin hizmet maliyetlerini artırdığını ifade etmişlerdir. Burada dikkat edilmesi gereken nokta söz konusu önermelerin daha çok muhalefet partisine mensup üyeler tarafından desteklenmiş olmasıdır. Zira iktidar partisine mensup üyeler büyükşehir statüsüne geçilmesinin altyapı, imar ve ulaşım planlamasında bütünlüğü sağladığını düşünmekle birlikte, hizmet sınırının il sınırına kadar genişlemesiyle vatandaşlara daha etkin bir şekilde hizmet verilebileceğini ifade etmektedirler.

Araştırmaya katılan üyelerin çok yüksek bir çoğunluğu (%73,8) mevcut büyükşehir düzenlemesinin yerelde merkezîyetçiliği artırdığını ifade etmiş, yerelleşmeyi artırma noktasında ise iktidar partisi üyeleri beklenen faydayı sağlayabileceği yönünde görüş beyan ederken, muhalefet partilerine mensup üyeler bu konuda olumlu bir yargıya varamamışlardır. Fakat üyelerin yaklaşık %50'nin "büyükşehir düzenlemesi yerel demokrasi açısından uygun değildir" şeklindeki önermeye katılmaması, çeşitli güçlendirmelerle düzenlemenin yerel demokrasi amacına hizmet edeceğine yönelik inanç geliştirdiklerini göstermektedir. Bunun yanı sıra, büyükşehir düzenlemesine geçilmesiyle ilçe belediyelerinin temsil olanaklarının azaldığını, hem büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasında hem de ilçe belediyelerinin birbirleriyle olan ilişkilerinde koordinasyon sıkıntıları yaşandığını belirten üyeler, büyükşehir ve ilçe belediyeleri arasında çeşitli çekişmelerin baş gösterdiğini ve bu durumun ilçe belediyelerinde hizmet sunumunu olumsuz etkilediğini ifade etmişlerdir. Zira araştırmaya katılan üyelerin çok yüksek bir oranda (%90,8) büyükşehir yönetimine geçiş sonrasında ilçe belediyelerinin büyükşehir belediyesine bağımlı hale geldiğini ifade etmeleri söz konusu sorun alanlarına yönelik önermeleri destekler niteliktedir. Bunun yanı sıra büyükşehir statüsüne geçilmesiyle belediyelerle mülki idareler arasında göreve yetki çatışmaları yaşandığına değinen üyeler, bunun yanı sıra yazışma trafiğinde artışın meydana geldiğini ve sistemin bürokrasiyi beslediğini düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan meclis üyeleri, 6360 sayılı kanun ile geçilen büyükşehir düzenlemesinin revize edilmesi gereken taraflarının olduğu düşüncesini benimsemekle birlikte, büyükşehir modeli öncesine dönüşü desteklememektedirler. Düzenlemenin sahip olduğu aksaklıkların çeşitli çalışmalarla giderilebileceği görüşünde olan üyeler, bu amaçla atılabilecek en önemli adımın ilçelerde büyükşehir belediyesine bağlı yerel hizmet ofislerinin hayata geçirilmesi olduğunu belirtmektedirler (%75,4). Vatandaşların ilçe belediyelerine ulaşım noktasında daha avantajlı bir konumda buldukları göz önüne alındığında, gerek sunulan hizmetler ve yapılan değişiklikler hakkında bilgi vermek, gerekse politikaların duyurulması ve değerlendirmelerin yapılabilmesi açısından yerel hizmet ofisleri işlevsel bir görev üstlenebilecektir. Yine üyelerin büyük çoğunluğu (%86,1) genel bütçeden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan payların yeniden düzenlenmesini desteklemekte, büyükşehir statüsüne geçilmesiyle yönetici ve vatandaş arasındaki ilişkilerin güçlenmesini sistemin getirilerinden biri olarak kabul etmektedirler.

## SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Türkiye'de kırdan kente yaşanan göçün sosyo-ekonomik gerekçelere bağlı olarak artması hiç kuşkusuz beraberinde önemli sorun alanlarını ortaya çıkarmıştır. Yaşanan ve klasik anlatımla hazırlıksız yakalanan kentleşme süreci, kent ölçeğinde sorunların artmasına ve çeşitlenmesine neden olmuştur. Dahası oluşan ve çeşitlenen sorunlar ölçek atlamış ve tüm ülkeyi ilgilendiren sosyo-ekonomik, sosyo-kültürel ve siyasal bir arka plana evrilmiştir. Küreselleşme eksenli başlayan neoliberal politika tercihlerinin kente yansımaları ise "yönetsel reform" olmuştur. Bu çerçevede büyükşehir yönetim modeli tarihsel süreç açısından mevcut kent ölçekli sorunların aşılmasına yönelik bir araçsal nitelik taşımıştır. Literatüre yansıyan çalışmaların sonuçları ve bu çalışma kapsamında gerçekleştirilen araştırmalar ışığında elde edilen sahadaki izlenimler, büyükşehirle ilişkin önemli kırılma noktalarından biri olan 6360 sayılı düzenlemenin süreç içinde yönetsel bazı komplikasyonları, yeni sorunları ve dahası yeni arayışları ortaya çıkardığı yönünde olmuştur. Bu

tespitten hareketle literatüre, siyasal karar alıcılara ve uygulayıcılara sahadaki yansımalarına ilişkin bir altlık oluşturmak amacına odaklanılmıştır.

Araştırmanın örneklemini oluşturan Balıkesir 6360 sayılı kanunla büyükşehir statüsüne geçen bir il konumundadır ve Büyükşehir olduktan sonra iki kez (2014 ve 2019) yerel seçim süreci yaşamış ve her iki seçimde de Büyükşehir Belediye Başkanlığı aynı siyasi parti (Ak Parti) kazanmıştır. Çalışma kapsamında il ölçeğindeki 20 ilçe belediye meclisinin katkısı ile teşekkül ettirilen büyükşehir meclis üyelerinin uygulayıcısı oldukları kanunun çıktıkları hakkındaki yaklaşımlarına erişilmek istenmiştir. Bu çerçevede metin içinde açıklayıcı biçimde yer verilen çalışmadan elde edilen sonuçlardan bazıları şunlardır:

Araştırmaya katılan üyelerin genel olarak, 6360 sayılı düzenlemenin temel değişikliklerinden birisi olarak, il sınırları içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin mahalleye dönüştürülmesi politikasını desteklemedikleri görülmüştür. Tüzel kişiliği kaldırılan belde ve köy halkının aidiyet eksikliği yaşadığının altını çizen üyelerin yüksek bir çoğunluğu, mevcut büyükşehir düzenlemesinin yerelde merkeziyetçiliği artırdığını ifade etmişlerdir. Yine, 6360 sayılı düzenleme ile birlikte ilçe belediyelerinin temsil olanaklarının azaldığı, hem büyükşehir ile ilçe belediyeleri arasında hem de ilçe belediyelerinin birbirleriyle olan ilişkilerinde koordinasyon sıkıntıları yaşandığı araştırma kapsamında üyeler tarafından desteklenen hususları oluşturmaktadır. Sistemin bürokratikleşmeyi artırdığını düşünen üyeler, büyükşehir modeli öncesine dönüşten ziyade, 6360 sayılı kanun ile geçilen büyükşehir düzenlemesinin çeşitli revizelerle daha etkin ve işler hale getirilebileceğine yönelik inançlarını ifade etmişlerdir. Bu kapsamda, ilçelerde büyükşehir belediyesine bağlı yerel hizmet ofislerinin hayata geçirilmesi ve genel bütçeden ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine ayrılan payların yeniden düzenlenmesi öneriler arasında yer alan temel noktaları oluşturmuştur.

---

**Etik Beyanı** : Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde ÖHÜİBF Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

*İlgili çalışmada kullanılan veriler 2019 yılında toplanmış ve analiz edilmiştir. Veriler 2020 yılı öncesi toplandığından etik kurul kararı gerekmemektedir.*

**Yazar Katkıları** : Doç. Dr. Şerif Öner, çalışmanın tüm bölümlerinde ve literatür analizi, veri toplama gibi aşamalarında katkı sağlamıştır. Arş. Gör. Dr. Sinem ŞAHNAGİL, çalışmanın tüm bölümlerinde ve veri analizi, analizlerin değerlendirilmesi gibi) aşamalarında katkı sağlamıştır. 1. yazarın katkı oranı: %50, 2. yazarın katkı oranı: %50

**Çıkar Beyanı** : Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

**Teşekkür (Varsa)** : Makalenin yayın sürecindeki katkılarından dolayı ÖHÜİBF Dergisi Editör Kurulu'na ve hakemlere teşekkür ederiz.

**Ethics Statement** : As the authors, we declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In the event of a contrary situation, ÖHÜİBF Journal has no responsibility and all responsibility belongs to the authors of the study.

*The data used in the study was collected and analyzed in 2019. Since the data are collected before 2020, an ethics committee decision is not required.*

**Author Contributions** : Doç. Dr. Şerif Öner has contributed to all parts of the study and literature analysis, data collection stages. Arş. Gör. Dr. Sinem Şahnagil has contributed to all parts of the study and data analysis, evaluation of analysis stages. The authors contributed equally to the study.

**Conflict of Interest** : There is no conflict of interest among the authors.

**Acknowledgement** : We would like to thank the Editorial Board of the ÖHÜİBF Journal and the referees for their contribution to the process of publication of the article.

---

## KAYNAKÇA

Akyol, T. İ., & Kara, M. (2016). Hizmet ölçeği artışı ve kalite algısı ilişkisi: Balıkesir büyükşehir belediyesi örneği, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 17(33), 137—164.

**Öner, Ş. & Şahnagil, S. (2020). 6360 sayılı kanunun yönetsel sonuçlarına büyükşehir belediye meclis üyelerinin yaklaşımları: Balıkesir örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13(4), 648-664.**

- Ayten, M. A. (2014). 6360 sayılı yasa uyarınca Türkiye’de büyükşehir belediyesi yapısı üzerine bir araştırma, *İdealkent*, (13), 102—127.
- Biricikoğlu, H., & Yalınzoğlu, Y. (2018). 6360 sayılı kanunun etkinlik-verimlilik ile hizmette yerellik ilkeleri açısından değerlendirilmesi: Kocaeli ilçesinde yapılan bir araştırma, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(32), 255—284.
- Bozkurt, Ö., Ergun, T., & Sezen, S. (2008). *Kamu yönetimi sözlüğü*, Ankara: TODAİE Yayınları.
- Bulut, Y., & Dönmez, D. (2019). 6360 sayılı düzenlemeyle oluşan büyükşehir modelinde büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri: Hatay ili örneği, *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 29—40.
- Ceyhan, S., & Tekkanat, S. S. (2018). 6360 sayılı kanun ve Ankara iline etkileri, *Bitlis Eren Üniversitesi Akademik İzdüşüm Dergisi*, 3(2), 20—42.
- Çamdere, M. A., & Genç, F. N. (2018). 6360 sayılı kanunun kamu hizmetlerinin sunumuna etkisi: Denizli büyükşehir belediyesi örneği, *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(2), 35—60.
- Eryılmaz, B. (2012). *Kamu yönetimi*, Kocaeli: Umuttepe Yayınları.
- Genç, F. N. (2014). 6360 sayılı kanun ve Aydın’a etkileri, *Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1(Özel Sayı), 1—29.
- Genç, F. N., & Daşçı, S. (2016). 6360 Sayılı Kanunun kamu hizmetlerinin sunumuna etkisi: Balıkesir büyükşehir belediyesi örneği, *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 6(2), 1—32.
- Genç, F. N., Özerk, H., & Ülkü, M. S. (2018). 6360 sayılı kanunun kamu hizmetlerinin sunumuna etkisi: İncirliova belediyesi örneği, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 207—221.
- Görgün, E., & Yörür, N. (2017). 6360 sayılı büyükşehir kanunu sonrası kırsal alanları yeniden düşünmek-İzmir örneği. *Aydın İktisat Fakültesi Dergisi*, 2(1), 11—27.
- Gül, H., & Batman, S. (2013). Dünya ve Türkiye örneklerinde metropoliten alan yönetim modelleri ve 6360 sayılı yasa, *Yerel Politikalar*, (Ocak-Haziran), 7—47.
- İzci, F., & Turan, M. (2013). Türkiye’de büyükşehir belediyesi sistemi ve 6360 sayılı yasa ile büyükşehir belediyesi sisteminde meydana gelen değişimler: Van örneği, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 117—152.
- Karaarslan, M. (2012). Nasıl bir yerel yönetim? 6360 sayılı kanun üzerine bir değerlendirme, *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17-18(26-27-28-29), 123—162.
- Keleş, R. (2012). *Yerinden yönetim ve siyaset*, İstanbul: Cem Yayınevi.
- Kılınç Ürkmez, G., & Zengin Çelik, H. (2016). 6360 sayılı yasayla mekânsal ilişki sisteminin kır- kent ikileminde yeniden yapılanışı ve yerel yönetimler: kayseri ili örneği. *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 25(3), 69—94.
- Oktay, T. (2016). 6360 sayılı kanuna dayalı büyükşehir belediye reformunu anlama ve anlamlandırma, *İstanbul Medeniyet Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1(1), 71—131.
- Öner, Ş. (2006). *Türkiye’de belediye yönetimi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Özer, M. A. (2013). Yerel yönetimler reformunda reform: “6360 sayılı kanunun düşündürdükleri, *Yerel Politikalar*, (Ocak-Haziran), 97—126.
- Sadioğlu, U., Dede, K., & Yüceyılmaz, A. (2017). Yeni büyükşehir belediyesi modelinde belde belediyelerin sonu: Değirmendere örneği. *Hacettepe Üniversitesi İktisadi Ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 35(2), 95—119.
- Savaş Yavuzçehre, P., & Keysan, C. (2019). Yeni büyükşehir belediyesi yapılanmasında kent merkezine uzaklık ile yerel hizmetlerden memnuniyet ilişkisi: Denizli örneği, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (36), 311—333.
- Şahnagil, S. (2018). Yerel siyasette cinsiyet rejimi: kadınların temsil ve katılımı üzerine genel bir değerlendirme, *Uluslararası Necatibey Eğitim ve Sosyal Bilimler Araştırmaları Kongresi Bildiriler Kitabı* içinde. 271—290. Balıkesir.
- Tandircioğlu, H., & Öner, Ş. (2014). 6360 sayılı kanunun mali paylaşım çerçevesinde değerlendirilmesi. içinde *Mali Yerinden Yönetim*, (Ed. M. Sakal, A. Kesik ve T. Akdemir). 247—264. Ankara: Nobel Yayınları.
- Tekin, Ö. F. (2018). Türkiye’de büyükşehir yönetimi ve 6360 sayılı yasanın getirdiği değişim: Konya örneği, *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 84—105.
- Toprak, Z. (2014). *Yerel yönetimler*. Ankara: Siyasal Yayınevi.



**Öner, Ş. & Şahnagil, S. (2020). 6360 sayılı kanunun yönetsel sonuçlarına büyükşehir belediye meclis üyelerinin yaklaşımları: Balıkesir örneği. Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 13(4), 648-664.**

Tortop, N. (1988). *Mahalli idareler*. Ankara: İlk-San Matbaası.

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları, 2019. Erişim adresi: [http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt\\_id=1059](http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059)

Usta, S., Akman E., & Kocaoğlu M. (2018). 6360 sayılı kanunun büyükşehir belediye sistemine etkileri: Konya büyükşehir belediyesi örneği. *Tesam Akademi Dergisi*, Yerel Yönetimler Özel Sayısı, 217—249.

“Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı”, Erişim adresi: <https://www2.tbmm.gov.tr/d24/1/1-0690.pdf>

“Temel İstatistikler”, Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>

“Balıkesir Genel Bilgiler”, Erişim adresi: <https://balikesir.ktb.gov.tr/TR-65827/genel-bilgiler.html>

“Belediye Tarihçesi”, Erişim adresi: <https://www.balikesir.bel.tr/kurumsal/belediye-tarihcesi>

“BBB Stratejik Planı, 2020-2024”, Erişim adresi: [https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb\\_StrategicPlanFiles/BBB%20Stratejik%20Plan%202020-2024-b4f94fd9-9743-4c67-9b20-0646e1cbd215.pdf](https://www.balikesir.bel.tr/documents/file/bb_StrategicPlanFiles/BBB%20Stratejik%20Plan%202020-2024-b4f94fd9-9743-4c67-9b20-0646e1cbd215.pdf)

“Karesi Belediyesi, Tarihçe”, Erişim adresi: <https://www.karesi.bel.tr/statik/tarihce>

“3030 Sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun” (1984), Erişim adresi: [https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR\\_KARARLAR/kanuntbmmc067/kanuntbmmc067/kanuntbmmc06703030.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc067/kanuntbmmc067/kanuntbmmc06703030.pdf)

“5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu”, (2004). Erişim adresi: <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf>